

og falske Slutninger, der ved senere Forhandlinger om Sagen i Almindelighed ville skade den Sag, vi ville fremme. Hvad angaaer Behandlingen af denne Sag fra Kultusministeriets Side, da er det bekendt, eller kan idetmindste være det, hvilke Grundsætninger Ministeriet i det Hele opstillede. Ved den Bekjendtgjørelse, der opfordrede til at indkomme med Andragender, blev det i Almindelighed antydet, hvilke Hensyn Ministeriet vilde tage ved Bevillingerne, og det maatte nødvendigvis bekjendtgjøres, thi Ministeriet kunde ikke gaae hen og sige: Naar man blot kommer, faa er der nogle Penge, og dem kunne de faae, der komme først, men Ministeriet maatte naturligtvis, idet det iøvrigt forbeholdt sig den nødvendige Frihed for de lagte Planers Gjennemførelse, sørge for, at Pengene anvendtes paa en saadan Maade, at Ministeriet kunde antage, at indtil en vis Grad den Retning og det Diemed, hvortil Pengene vare bevilgede, blev gjort Fyldest. Der indkom, efterat Ministeriet havde udstedt sin Bekjendtgjørelse, en Mængde Andragender — som ogsaa yttret af den ærede Taler, der først anbefalede det foreliggende Forslag — og disse Andragender bleve modtagne, ikke blot til den opgivne Frist, men ogsaa siden, saavel naar man havde udbedet sig Dpfattelse, som naar man ikke havde gjort det; de bleve prøvede meget omhyggeligt, og selv i de Tilfælde, hvor den først fremkomne Plan ikke syntes at love Noget, som man kunde understøtte, søgte man ved Correspondence yderligere at fremkalde Oplysninger, om den ikke kunde tilveiebringes enten den ene eller den anden Garanti, saa at der kunde foreligge Ministeriet Noget, som det havde Grund til at komme imøde. Jeg er imidlertid vis paa, at, naar Thingets Medlemmer bleve bekjendte med den hele Række af Andragender og den over dem førte Correspondence, vilde det vække Betyrning hos ikke Faa i Thinget, og det vil overbevise Thinget om, at man netop for det almindelige Diemeds Skyld, som skal fremmes, maa stræbe efter en anden Form til at fremme det under. Uagtet man saaledes er imødekomet disse Foretagender efter Evne, ja uagtet man er gaaet ind paa Planer, om

hvis Hensigtsmæssighed man oprindelig havde meget svag Tro, og uagtet man navnlig har tilstaaet Høifskolen i Nodding, som man oprindelig ikke havde tænkt at lade tilflyde Understøttelse af denne Sum, 300 Rbd., har Ministeriet dog ikke kunnet opbruge de 2,000 Rbd. Af disse Foretagender, som man saaledes er imødekomet, er der flere, der siden ere bortfaldne; der er saaledes een Plan — og det var een af de aller bestindigst lagte, — hvor Medlemmer af flere Sogneforstanderskaber, Medlemmer af Bondestanden og flere Geistlige, havde forenet sig, og gjort Alt, hvad de kunde, for at bringe en i det Hele simpel og velbe-regnet og slet ikke lustig Plan til Udførelse, som strandede paa, at man slet ingen Disciple kunde faae, der vilde gaae i Skole udover den løvbefalede Tid, og som vilde love, at de dog idetmindste er halvt Aar stadigt vilde søge Skolen. Andre Steder vilde man ikke skyde noget til, eller det Hele indskrænkede sig til Saalidet, at Ministeriet maatte være bange for Gæt af Lo, enten at et Sogneforstanderskab under denne Form simpeltken søgte et Tilskud til den almindelige Almueskole, som det var dens egen Pligt at opretholde, eller at nogle Enkelte ad denne Vej søgte en Understøttelse til at holde en Lærer for een eller to Familiers Børn. Der er andre Andragender, som vare bedre begrundede, og som man er kommen imøde, men for mig er det ved at behandle denne Sag med al den Indsigt, hvormed jeg kunde behandle den, bleven klart, hvad der allerede i Forveien var den Overbevisning, jeg helvede til, at man ad denne Vej ikke naaede det Maal, man tilstræbte. Det kan være godt nok at understøtte private Foretagender og at foretrække at understøtte private Skoler fremfor Dprettelsen af offentlige Skoler, og jeg selv har i det Udkast, som jeg havde troet at kunne, og som jeg vel ogsaa engang vil komme frem med, til en Skolelov, anvendt denne Tanke i andre Forhold, men man kan ikke bruge den der, hvor man, hvis der skal udrettes Noget, og det jævnt og ligeligt udrettes Noget, for Almueskolevæsenet over hele Landet, maa antage, at der vil fremkomme en saa stor Mængde af slige Anstalter, at baade Understøttelsen vil blive for stor til, at man kan ud-